

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมา
3. เพื่อศึกษาปัญหาที่พบเจอและแนวทางแก้ไข โดยใช้หลักจิตวิทยาของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

คำถามวิจัย

1. ครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ส่วนใหญ่จะใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่?
2. ระดับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมา มีความแตกต่างกันหรือไม่ ?

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย กลุ่มประชากร เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอิสลามศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 292 โรงเรียน ครูผู้สอนอิสลามศึกษาทั้งหมด จำนวน 185 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามลักษณะแบบสำรวจพฤติกรรม การใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาตามทัศนะของนักปราชญ์มุสลิม จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540 : 185) มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

2.1.1 ด้านขั้นการเตรียมการสอน จำนวน 6 ข้อ

2.1.2 ด้านขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 19 ข้อ

2.1.3 ด้านขั้นสรุปและประเมินผลการสอน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม (แบบปลายเปิด) เกี่ยวกับปัญหาที่พบเจอในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขออนุญาตแนะนำตัว และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยอิสลาม คณะวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้ตอบแบบสอบถามและส่งคืนจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด นำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ข้อมูลมาครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจัดเรียงลำดับแบบสอบถาม ลงรหัส ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ตามลักษณะข้อมูลแต่ละตอน ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบตรวจรายการ ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยนำมา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (%)

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 2 วิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การตัดสินข้อมูลพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยเลขคณิตตามเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ของช่วงคะแนน (Class interval)

มีการแปลผลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 2 นำมา เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษา ตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมา วิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

4.4 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด ตอนที่ 3 นำมาหาค่าความถี่และ หาค่าร้อยละ (%)

1.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการสำรวจการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลาม ศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี สรุปผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการปฏิบัติจริงของครูอิสลามศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยา การศึกษาอิสลาม เป็นรายชื่อทั้ง 3 ชั้น ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการปฏิบัติจริงของครูอิสลามศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยา การศึกษาขั้นเตรียมการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 5 รายการ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ

1.2 พฤติกรรมการปฏิบัติจริงของครูอิสลามศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นการจัดการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด 6 รายการ อยู่ในระดับมาก 12 รายการ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ

1.3 พฤติกรรมการปฏิบัติจริงของครูอิสลามศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นสรุปและประเมินผลการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และอยู่ในระดับมาก 1 รายการ

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมา

2.1 ครูอิสลามศึกษาเพศชายมีพฤติกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอิสลามศึกษาเพศชาย มีพฤติกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นสรุปและประเมินผลการสอน และขั้นเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก

ส่วนครูอิสลามศึกษาเพศหญิงมีพฤติกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอิสลามศึกษาเพศหญิง มีพฤติกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นสรุปและประเมินผลการสอน และขั้นเตรียมการสอน อยู่ในระดับ มาก

2.2 ครูอิสลามศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีพฤติกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอิสลามศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีพฤติกรรมปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นการจัดการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นเตรียมการสอนและขั้นสรุปและประเมินผลการสอน อยู่ในระดับมาก

2.5 ครูอิสลามศึกษาที่มีการสอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอิสลามศึกษาที่มีการสอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นสรุปและประเมินผลการสอน และขั้นเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก

ครูอิสลามศึกษาที่มีการสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูอิสลามศึกษาที่มีการสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาขั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นสรุปและประเมินผลการสอน และขั้นเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมา

3.1 พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนขั้นการจัดการเรียนรู้และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

3.2 พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

3.3 พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

3.4 พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นสรุปและประเมินผลการสอน ไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.5 พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษาที่มีการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมาต่างกัน มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนและขั้นสรุปและประเมินผลการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ผลการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาที่พบเจอในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางแก้ไขปัญหาของครูอิสลามศึกษา

4.1 ปัญหาที่พบเจอในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางแก้ไขปัญหาของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

ปัญหาที่พบเจอในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือ ปัญหานักเรียนคุยกันเวลาสอน สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้เสนอมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมที่สนุกสลับบทเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงออก ครูเดินไปตรงที่นักเรียนคุยกัน แล้วถามคำถามในบทเรียนที่กำลังสอนอยู่ และจับคนที่คุยกันแยกจากกัน หรือคนที่ชวนคุยแยกออกมาที่นั่งที่อื่น

ปัญหานักเรียนสมาธิสั้น อยู่นิ่งๆ มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้เสนอมากที่สุด คือ หากิจกรรมให้ทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้อยู่เฉยๆ หรือมีเวลาว่างมาก ให้นำหนังสือหรือที่นั่งที่ครูสามารถเดินไปถึงตัวได้ง่าย และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

ปัญหานักเรียนไม่ตั้งใจเรียน มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้เสนอมากที่สุด คือ สร้างแรงจูงใจในการเรียน ให้มีกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน เช่น พาไปเรียนนอกห้องเรียน เรียนได้ตื่นไม้ และตั้งคำถามนักเรียนบ่อยๆ

ปัญหานักเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก เวลาถามก็ไม่กล้าตอบ หรือไม่กล้าแสดงความคิดเห็น มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้เสนอมากที่สุด คือ พยายามสร้างความเป็นกันเองกับนักเรียน และฝึกให้นักเรียนได้ออกมาทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน

และปัญหานักเรียนไม่ค่อยส่งงาน หรือส่งการบ้าน มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้เสนอมากที่สุด คือ มีการให้คะแนนทุกครั้งเมื่อนักเรียนส่งงาน ตักเตือนและทำโทษนักเรียนที่ไม่ส่งงาน

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ในขั้นการเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ในขั้นการเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีพฤติกรรมปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจา ไชยภักดี (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางจิตวิทยาของครู กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทางจิตวิทยาของครูด้านเจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อผู้เรียน และการใช้จิตวิทยาในการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรพร พานิชกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการปฏิบัติพฤติกรรมการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญกร โกฏิวิเชียร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูระดับอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับอนุบาลใช้จิตวิทยาในด้านการจัดประสบการณ์ให้เด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินดา ทับจิ้น (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จุดเด่นของครูอิสลามศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติการสอนตรง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีแก่ผู้เรียน มีการให้คำชี้แนะแก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากวิชาอิสลามศึกษาเป็นวิชาว่าด้วยการดำเนินชีวิตของมนุษย์ให้อยู่ในแนวทางของอัลลอฮ์ สิบหามะสุอะตะอาลา ทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวม โดยมี อัลกุรอานเป็นธรรมนูญชีวิต และนบีมุฮัมมัดคือลัทธิลอสู่ด้วยฮิวะฮ์ลัม เป็นแบบอย่าง ที่จะก่อให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกัน

ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและควบคู่กันของผู้สอนอิสลามศึกษาที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีแก่ผู้เรียน พร้อมให้การชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักบทบัญญัติของศาสนา

ส่วนจุดด้อยของครูอิสลามศึกษาคือ การใช้สื่อในการเรียนการสอนที่สอคคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครูอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการสอนแบบเดิม ๆ โดยยึดหนังสือและเน้นครูผู้สอนเป็นสำคัญ นั่นคือมักจะสอนแบบบรรยายเนื้อหามากกว่าให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน อีกทั้งยังขาดทักษะในการจัดทำและผลิตสื่อใหม่ ๆ และสื่ออิสลามศึกษายังมีการผลิตจำหน่ายน้อยมาก มีครูอิสลามศึกษาส่วนน้อยมากที่สามารถผลิตสื่ออิสลามศึกษาที่มีความหลากหลายและทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยี และสอคคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมาต่างกัน โดยรวมมีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามสถานภาพทั่วไป พบว่า

2.1 ครูอิสลามศึกษาชายและครูอิสลามศึกษาหญิง มีพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอนแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอนของครูอิสลามศึกษาหญิงสูงกว่าพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอนของครูอิสลามศึกษาชาย

จากผลการวิจัยที่พบนี้ อาจเนื่องมาจากครูชายนอกจากมีภาระงานสอนแล้วมักมีงานอื่นที่ต้องติดต่อกับชุมชน และโดยลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้ชายชอบการเข้าสังคม ทำให้มีเวลาในการเตรียมความพร้อมในการสอนน้อยกว่าครูหญิง และโดยนิสัยส่วนตัวของผู้หญิงส่วนมากจะมีความละเอียดรอบคอบ ละเอียดหรือร้อนและเอาใจใส่ในการทำงานมากกว่าผู้ชาย จึงทำให้ครูหญิงมีการเตรียมความพร้อมในการสอนดีกว่าครูชาย

ส่วนพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นการจัดการเรียนรู้และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนของครูอิสลามศึกษาชายและครูอิสลามศึกษาหญิงไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่พบนี้ อาจเนื่องมาจากครูอิสลามศึกษาถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับอามานะฮ์ในการทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ของพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ เป็นครูผู้สอนที่ต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งความศรัทธาอันแท้จริง ยึดมั่นต่อคำสั่งสอนของพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทั้งที่เป็นข้อปฏิบัติและ

ข้อห้าม ดังนั้นครูอิสลามศึกษาจึงให้ความสำคัญในการปฏิบัติการสอน ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นไม่ว่าครูชายหรือครูหญิงก็มีความรับผิดชอบ มีความต้องการปรับปรุงตนเองในด้านการปฏิบัติการสอนเหมือนกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญศรี ลีดิ (2545 : 89) ครูชายและครูหญิง มีประสิทธิภาพการสอนไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การสอนเป็นกิจกรรมที่อาศัยความรู้ความสามารถทางสติปัญญาเป็นหลัก ซึ่งผู้หญิงกับผู้ชายมีไม่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้มีประสิทธิภาพการสอนที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่พบนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูอิสลามศึกษาที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี และอายุ 26-35 ปี นั้น เป็นช่วงจบการศึกษาและเพิ่งผ่านการอบรมและฝึกสอนทำให้มีความกระตือรือร้นและมีความต้องการในการแสดงความสามารถให้ประจักษ์ จึงปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ สำหรับกลุ่มอายุ 36-45 ปี และอายุมากกว่า 45 ปี นั้น ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ทำให้เข้าใจกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการปฏิบัติในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าครูผู้สอนอิสลามศึกษาจะมีอายุต่างกัน แต่ก็มีพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่พบนี้ อาจเนื่องมาจากแนวทางของสำนักกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน ที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้สอนในการจัดทำผลงานทางวิชาการ โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการทำปริมาณงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น แม้ครูจะมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ก็สามารถดำรงตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ตามขอบข่ายทั้งในด้านปริมาณงานและคุณภาพงานเท่าเทียมกันกับครูปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ด้วยแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปในเกณฑ์เดียวกันนี้ จึงทำให้ครูมีความต้องการในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของตนเองไม่ต่างกัน แม้วุฒิทางการศึกษาจะต่างกัน

ถึงแม้พฤติกรรมทุกขั้นตอนจะไม่แตกต่างกัน แต่พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นสรุปและ

ประเมินผลการสอนของครูอิสลามศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีนั้นต่ำกว่าครูอิสลามศึกษาที่มีวุฒิปริญญาตรีและมีวุฒิสองปริญญาตรี

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษามากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ได้พัฒนาตนเอง ผนวกกับมีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้ทันเหตุการณ์ จึงมีโอกาสรับรู้ข่าวสารจากสื่อและแหล่งความรู้ต่างๆ มากกว่า นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ฤทธิมนตรี (2534 : 35-36) สรุปได้ว่า บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะเป็นผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ และมีโอกาสรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้หลายประเภท โดยสามารถที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจในการรับรู้และสามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

2.4 ครูอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอน ไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีพฤติกรรมการปฏิบัติแตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่พบนี้ จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ในการสอนของครูส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนและประสิทธิภาพการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญศรี ลีดี (2545 : 89) ที่พบว่าความชำนาญในการสอนของครูเพิ่มมากขึ้นตามประสบการณ์ในการสอน ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจนเมื่อครูมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เมื่อประสบการณ์ในการสอนของครูเพิ่มมากขึ้น มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ได้มากและเรียนรู้ที่จะตัดดวงประโยชน์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา จึงทำให้มีความสามารถในการสอน ความรู้ในเนื้อหา มีความชำนาญมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพร สุชี (2529 : 97) ที่กล่าวว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมักจะสร้างสมความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการทำงานไว้มาก จึงมีผลทำให้สรรรสภาพในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย และแนวคิดของ ซากิเราะห์ เจ๊ะแเว (2552 : 103) ว่าครูอิสลามศึกษาที่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีประสบการณ์การทำงานยาวนานกว่าครูผู้สอนที่มีอายุ ต่ำกว่า 26 ปี ทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2521 : 225) ที่ได้กล่าวถึงความสามารถของมนุษย์ว่า ประสบการณ์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ซึ่งการแสดงความสามารถของมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์หรืออายุราชการ

2.5 ครูอิสลามศึกษาที่มีการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและขั้น

สรุปและประเมินผลการสอน แตกต่างกัน โดยครูผู้สอนที่มีการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมามีพฤติกรรมการปฏิบัติดีกว่าครูผู้สอนที่ไม่ตรงตามสาขาที่เรียนมา

ผลการวิจัยเป็นอย่างไร อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่จบการศึกษาทางด้านอิสลามศึกษามาโดยตรงนั้นจะมีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสอนอิสลามศึกษารวมถึงเทคนิคการถ่ายทอดวิชาความรู้ไปยังนักเรียนได้ดีกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาครหอมวัฒน์วงศ์ (2538 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่สอนตรงตามวุฒิที่เรียนมากับครูที่สอนไม่ตรงตามวุฒิที่เรียนมามีพฤติกรรมการสอนในด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านบุคลิกภาพในการสอน ด้านการใช้อุปกรณ์และสถานที่ในการสอน ด้านการจูงใจ และการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการมอบงานให้ปฏิบัติ ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1.1 ครูอิสลามศึกษาต้องเตรียมการสอนทุกครั้งที่มีการสอน และทำการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอน เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 ครูอิสลามศึกษาควรทำการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ยึดติดกับการสอนแบบเดิมๆ คือแบบบรรยายตามเนื้อหาในหนังสือ ควรเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด

5.3.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาให้มีความเข้าใจเรื่องหลักการศึกษา จิตวิทยาการสอน และสามารถปฏิบัติตนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง การจัดทำเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้ครูผู้สอนอิสลามศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติการสอนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.4 ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาควรกระทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน ควรวางตัวอยู่บนพื้นฐานแห่งความศรัทธาอันแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องนี้ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ด้วย

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาควบคู่กันไปด้วย

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนวิชาอิสลามศึกษา ในโรงเรียนด้วย

5.3.2.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกรหรือเจตคติของครูอิสลามศึกษาต่อวิชาชีพและความรู้สึกรหรือเจตคติของครูอิสลามศึกษาต่อผู้เรียนควบคู่ไปด้วย

Prince of Songkla University
Pattani Campus